

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

RPO-563259-V/07/AA

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, 30 grudnia 2012 r.

Pan

BARTOSZ ARŁUKOWICZ

Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

Od chwili wejścia w życie powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, kolejni Rzecznicy Praw Obywatelskich kierowali do urzędujących wówczas Ministrów Zdrowia wystąpienia w sprawie zwiększenia i uproszczenia dostępu ubezpieczonych do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W wystąpieniach tych postulowali zmianę obowiązujących w tej materii rozporządzeń w kierunku zapewnienia ich zgodności z Konstytucją oraz ustawą, a także przejrzystości i równego dostępu ubezpieczonych do tego rodzaju świadczeń (wystąpienia z dnia 3 sierpnia i 17 grudnia 2007 r., z dnia 10 lipca 2008 r. oraz z dnia 15 stycznia 2010 r. - RPO-563259-X/07, a także z dnia 5 października 2009 r. - RPO-630431-X/09).

Kolejne zapewnienia resortu zdrowia o rychłym rozwiązaniu podnoszonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich kwestii nie zostały zrealizowane, a korzystne dla pacjentów wyniki - trwających około dwóch lat prac legislacyjnych z udziałem zainteresowanych środowisk nad przygotowaniem w 2008 r. m.in. nowego projektu rozporządzenia w sprawie szczegółowego wykazu wyrobów medycznych będących przedmiotami ortopedycznymi i środków pomocniczych - nie zostały wykorzystane w toku opracowywania regulacji związanych z wprowadzeniem w 2009 r. koszyka świadczeń gwarantowanych. I tak, wydane na podstawie art. 31d ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.) - rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2009 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne będące przedmiotami ortopedycznymi oraz środki pomocnicze (Dz. U. Nr 139, poz. 1141 ze zm.), w większości, powieli rozwiązania (w tym wykaz przedmiotów i środków, limity cen) przyjęte w rozporządzeniach w tej sprawie z 2004 r.

Obowiązujące rozporządzenie nie usuwa sygnalizowanych przez Rzecznika nieprawidłowości (w tym regulacji dyskryminujących - m.in. w zakresie zaopatrzenia w aparaty słuchowe, wózki inwalidzkie) oraz nie zapewnia przejrzystości systemu dostępu. Rozporządzenie to nie spełnia również podstawowych postulatów środowiska osób niepełnosprawnych, dotyczących zwłaszcza asortymentu refundowanych przedmiotów i środków oraz ich jakości, częstotliwości ich przyznawania, limitów cen (wysokości dopłat ubezpieczonych), zapewnienia realnej możliwości naprawy i gwarancji, uproszczenia procedur zaopatrzenia.

Zważyć jednocześnie wypada, że przepisy cytowanego rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych, w zakresie w jakim ustalają lekarzy upoważnionych do wystawiania zleceń na zaopatrzenie w wyroby medyczne, pozostają w kolizji z przepisami *ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych* (Dz. U. Nr 122, poz. 696 ze zm.).

Zgodnie z art. 40 cytowanej ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2012 r., zaopatrzenie w wyroby medyczne przysługuje świadczeniobiorcom na zlecenie lekarza lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego, na zasadach określonych w ustawie o refundacji. W myśl art. 38 ust. 1 ustawy o refundacji, świadczeniobiorcom przysługuje, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie w wyroby medyczne, na zlecenie osoby uprawnionej, oraz ich naprawa. Kontynuacja zaopatrzenia w wyroby medyczne określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 może odbywać się także na zlecenie pielęgniarki lub położnej ubezpieczenia zdrowotnego, o której mowa w art. 5 pkt 26 ustawy o świadczeniach.

Ustawa o refundacji, w art. 38 ust. 4, upoważnia Ministra Zdrowia do wydania rozporządzenia w sprawie wykazu refundowanych wyrobów medycznych. Stosownie do art. 85 tej ustawy, dotychczasowe przepisy wykonawcze, wydane na podstawie art. 31d ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej - zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 38 ust. 4 niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż przez okres 24 miesięcy od dnia wejścia w życie tej ustawy.

W świetle powołanych przepisów, z dniem 1 stycznia 2012 r., świadczeniobiorcom przysługuje zaopatrzenie w wyroby medyczne, na zlecenie osoby uprawnionej, przez którą ustawa o refundacji rozumie lekarza, lekarza dentystę, felczera, starszego felczera, o którym mowa w art. 2 pkt 14 tej ustawy (generalnie lekarza lub felczera ubezpieczenia zdrowotnego oraz lekarza, lekarza dentystę, felczera,

starszego felczera, z którymi Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę upoważniającą do wystawiania recept refundowanych).

Zważyć jednocześnie wypada, że ustawa o refundacji upoważnia Ministra Zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie osoby uprawnionej oraz pielęgniarki i położnej - z określeniem limitów ich finansowania ze środków publicznych i wysokości udziału własnego świadczeniobiorcy w tym limicie i kryteriów ich przyznawania, a także okresów użytkowania oraz limitów cen ich napraw (art. 38 ust. 4). Niezależnie od intencji prawodawcy w postaci zamiaru ograniczenia kręgu lekarzy upoważnionych do wystawiania zleceń na zaopatrzenie świadczeniobiorców w wyroby medyczne, mającej uzasadnienie w dotychczasowym systemie zaopatrzenia, powołana ustawa nie upoważnia do określenia w rozporządzeniu lekarzy upoważnionych do wystawiania wymienionych zleceń.

W tej sytuacji, konieczne jest pilne wydanie rozporządzenia na podstawie art. 38 ust. 4 ustawy o refundacji oraz podjęcie działań w kierunku stosowania w praktyce obowiązujących od dnia 1 stycznia 2012 r. przepisów ustawowych w sprawie zlecania świadczeniobiorcom wyrobów medycznych przez wymienionych wyżej lekarzy (osoby uprawnione).

W związku z powyższym, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się o poinformowanie mnie, w jaki sposób zamierza Pan Minister rozwiązać powyższy problem. Jednocześnie uprzejmie proszę o przekazanie informacji o działaniach resortu zdrowia w tym zakresie oraz o stanie zaawansowania prac nad wydaniem omawianego rozporządzenia.

Łęka Prochowiec

Zena Jipou